(951) "नाधृ याच्ञोपतापैश्वर्याशीःषु"

(I-भ्वादिः-7-अक. सेट्. आत्म.)

नाधकः-धिका, नाधकः-धिका, निनाधिषकः-षिका, नानाधकः-धिका; इत्यादीनि सर्वाण्यपि रूपाणि भौवादिकगाधतिवत् (394) ज्ञेयानि। [A]नाधितः।

(952) "निवास आच्छादने"

(X-चुरादिः-1886. सक. सेट्. उभ.) अदन्तः। [अ]

निवासकः-सिका, निनिवासयिषकः-षिका; निवासयिता-त्री, निनिवासयिषिता-त्री; निवासयन्-न्ती, निनिवासयिषन्-न्ती; निवासयिष्यन्-न्ती-ती, निनिवासयिषिष्यन्-न्ती-ती; निवासयमानः, निनिवासयिषमाणः; निवासयिष्यमाणः, निनिवासयिषिष्यमाणः; [1]सुनिवास्-सुनिवासौ-सुनिवासः; — —

[B]निवासितम्-तः, निनिवासयिषितः-तवान्; निवासः, निनिवासयिषुः; निवासयितव्यम्, निनिवासयिषितव्यम्; निवासनीयम्, निनिवासयिषणीयम्; निवास्यम्, निनिवासयिष्यम्; निवासयमानः, निनिवासयिषमाणः; ईषन्निवासः-दुर्निवासः-सुनिवासः; — —

निवासः, निनिवासयिषः; निवासयितुम्, निनिवासयिषितुम्; निवासना, निनिवासयिषा; निवासनम्, निनिवासयिषणम्; निवासयित्वा, निनिवासयिषित्वा; प्रणिवास्य, प्रणिनिवासयिष्य;

---

1. क्विपि, अदन्तत्वादस्य धातोरल्लोपस्य स्थानिवद्भावात् सकारस्य रुत्वविसर्गौ न भवतः।

A. 'द्रक्ष्यन् हरिं **नाधितलोकनाथकं** देधे मुदास्कुन्दितमन्तरिन्द्रियम्॥' धा. का. 1.2.

B. 'छिद्रं गवेषयितुमेव तु वासयन्ते ये ते **निवासित**धियो ह्यसुभिर्विभाज्याः॥' धा. का. 3. 56.

[अ] अत्र धातौ '**नि**' इत्युपसर्गविशिष्टस्यैव धातुत्वम्, इति **क्षीरस्वामि**मतम्। 'पूर्वं धातुरुपसर्गेण युज्यते' इति **भाष्य**मतेनैवमुक्तम्। तन्मते **निवासयित्वा** इत्यत्र क्त्वाप्रत्ययस्योपपत्तिश्चिन्त्या। वस्तुतस्तु '**सङ्ग्राम, व्यय, वीर**' इत्यादिषु '**सम्, वि**' इत्युपसर्गयोरिव अत्रापि '**नि**' इत्युपसर्गविशिष्टस्यैव धातुत्वम्। अत्र प्रकृतिप्रत्ययोपसर्गादिविभागरहितः '**निवास**' इत्यानुपूर्वीक एव धातुरिति तत्त्वम्। अन्यथा, 'पूर्वं धातुः साधनेन युज्यते' इति 'सुट् कात् पूर्वः' (6-1-135) इति सूत्र**भाष्ये** सिद्धान्तितस्य विरोधस्स्यात्। अत एवाडागमयोग्येषु लकारेष्वपि **अनिवासयिष्यत्** इत्यादेव रूपम्।